

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu Vymýcení domácího násilí páchaného na ženách (stanovisko z vlastní iniciativy)

(2012/C 351/05)

Zpravodaj: **pan Mário SOARES**

Dne 24. května 2012 se Evropský hospodářský a sociální výbor, v souladu s čl. 29 odst. 2 jednacího řádu, rozhodl vypracovat stanovisko z vlastní iniciativy k tématu

Vymýcení domácího násilí páchaného na ženách.

Specializovaná sekce Zaměstnanost, sociální věci, občanství, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 3. září 2012.

Na 483. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 18. a 19. září 2012 (jednání dne 18. září), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 138 hlasy pro, 3 hlasy byly proti a 7 členů se zdrželo hlasování.

1. Závěry a doporučení

1.1 Již v roce 2006 se EHSV vyslovil proti domácímu násilí na ženách ⁽¹⁾ a ukázal, že občanská společnost je touto otázkou znepokojena. Tehdy vydaná doporučení jsou stále platná, a proto je toto stanovisko neopakuje.

1.2 EHSV – jakožto zástupce organizované občanské společnosti – si je vědom toho, že otázka genderového násilí, včetně domácího násilí, se dotýká všech, a znovu potvrzuje své nasazení v boji proti tomuto závažnému problému za použití všech prostředků, včetně možnosti pořádat každé dva roky diskusi o této problematice.

1.3 EHSV doporučuje evropským institucím a členským státům EU, aby:

1.3.1 **lidská práva:** k genderovému násilí v domácím prostředí přistupovaly jako k lidskoprávní otázce, což umožní najít ucelené a meziodvětvové řešení problému;

1.3.2 **hledisko bezpečnosti a rizik:** přijaly opatření zaměřená na změnu modelu bezpečnosti a rizik a posílily přesvědčení, že násilí proti ženám v domácím prostředí není problémem jedinců, soukromé, izolované sféry, ale spíše otázkou bezpečnosti a veřejného pořádku;

1.3.3 **prevence:** prováděly politiku prevence domácího násilí prostřednictvím vytvoření multidisciplinárních podpůrných mechanismů s prostředky a kvalifikovanými pracovníky a mezi-resortních akčních plánů, které by do boje proti domácímu násilí zapojovaly muže a mládež;

1.3.4 **politiky ochrany:** zajistily ženám – obětem násilí přednost v přístupu k bydlení, ekonomické podpoře, vzdělávání a důstojné práci podle zásady „za stejnou práci stejný plat“;

1.3.5 **sjednocení** statistických kritérií: sjednotily kritéria zaznamenávání genderového násilí, aby byly sbírané údaje srovnatelné;

1.3.6 **vzdělávání:** zajistily, aby vzdělávání přispívalo k proměně mentality, k čemuž je mimo jiné nutné zavést skutečné smíšené programy, odstranění sexistických projevů ze školních učebnic a vstupní i celoživotní příprava pro učitele zahrnující problematiku genderového násilí, včetně násilí domácího;

1.3.7 **sdělovací prostředky:** zajistily účinné plnění směrnice o audiovizuálních mediálních službách ⁽²⁾ tak, aby se eliminovalo negativní zobrazování žen v médiích, zejména v reklamě;

1.3.8 **zdravotnictví:** posílily přesvědčení, že genderové násilí na ženách je rizikovým faktorem z hlediska zdraví;

1.3.9 **zavedení společné odpovědnosti:** posílily a podpořily opatření prosazující společnou odpovědnost mužů a žen za výchovu dětí a péči o starší příbuzné a příbuzné se zvláštními potřebami;

1.3.10 **organizace občanské společnosti:** podporovaly organizace pracující se ženami – oběťmi domácího násilí nebo osvětové/vzdělávací kampaně proti genderovému násilí;

1.3.11 **evropský rok boje proti genderovému násilí:** věnovaly boji proti genderovému násilí evropský rok;

1.3.12 **úmluva Rady Evropy o prevenci a boji proti násilí na ženách a domácímu násilí:** EHSV vyzývá Evropskou unii a všechny členské státy, aby podepsaly, ratifikovaly a provedly tuto úmluvu přijatou v roce 2011.

(1) Úř. věst. C 110, 9.5.2006, s. 89–94.

(2) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/13/EU ze dne 10. března 2010.

2. Úvod

2.1 Veškeré násilí páchané na kterémkoliv jedinci je útokem na jeho důstojnost, tělesnou a duševní integritu, lidská práva a zásady demokratické společnosti.

2.2 Vzhledem k tomu, že státy mají povinnost respektovat, chránit a prosazovat práva svých občanů, musí investovat značné veřejné prostředky do služeb a specializovaných pracovníků schopných splnit tuto povinnost.

2.3 Násilí na veřejnosti je společensky odsuzováno a společnost podporuje opatření, jež státy přijímají za účelem represe a trestání jeho pachatelů.

2.4 Existuje však ještě jiný, méně nápadný typ násilí, jež je pácháno v domácnostech a oběti postihuje možná ještě brutálněji – domácí násilí. Všichni rodinní příslušníci se mohou příležitostně či trvale stát oběťmi různých druhů násilí, jež mohou vést až ke smrti.

2.5 Pozornost, zájem a zásah ze strany veřejných orgánů si sice zaslouží všichni, avšak faktem je, že nejčastěji je násilí pácháno na ženách – násilí v domácím prostředí je jednou z hlavních příčin úmrtí žen. Proto se toto stanovisko zaměřuje na domácí násilí páchané na ženách.

2.6 Evropská unie definuje násilí na ženách jako „každý akt *genderového násilí, jenž způsobí nebo může způsobit tělesnou, sexuální nebo duševní újmu nebo utrpení ženám, a to včetně výhrůžek takovými akty, nátlaku či svěvolného zbavení svobody, ať ve veřejném prostoru, či v soukromém životě*“⁽³⁾.

2.7 Navzdory úsilí, jež veřejné orgány a různé segmenty společnosti, ať už organizované, či nikoliv, vyvíjejí již po několika desetiletí, je tento druh násilí i nadále považován za soukromý problém, ačkoliv je ve skutečnosti problémem veřejným.

2.8 Domácí násilí je zločin, jež zákon musí stíhat. EHSV uznává úsilí vyvinuté různými státy Unie za účelem přísnějšího potrestání všech, kdo jej páchají. Zároveň je však třeba také identifikovat hluboké skryté příčiny jevu a strategie potřebné k jeho vymýcení, k čemuž patří i lepší porozumění tomuto jevu ze strany mužů.

2.9 Hospodářská krize silně narušuje sociální politiky v mnoha zemích EU. Základní veřejné služby, jako je zdravotnictví, vzdělávání a sociální služby, jsou redukovány, právě když je rodiny a zejména ženy potřebují nejvíce. Ukončuje se činnost služeb zvláštní péče o ženy, uzavírají se střediska péče o týrané

ženy, snižují rozpočty národních center pro rovnost mužů a žen, ruší projekty zaměřené na prevenci a kampaně ve sdělovacích prostředcích atd.

2.10 Přetrvávání genderových stereotypů a patriarchální společnosti a také ekonomických nerovností a diskriminace žen v práci, odměňování či v přístupu k dalším finančním prostředkům a nedostatečná ekonomická nezávislost snižují možnosti žen jednat a zvyšují jejich zranitelnost vůči domácímu násilí.

2.11 Současná hospodářská krize a politiky prováděné údajně za účelem jejího překonání a rovněž proces liberalizace ekonomik a privatizace veřejného sektoru nejenže posilují rozdělení práce podle pohlaví, ale také zvyšují rozdíly, čímž jítí situaci, z níž vzniká násilí.

2.12 Světová zdravotnická organizace (WHO)⁽⁴⁾ uznala negativní účinky globalizace na společenské struktury. Globalizace bez pravidel může přivodit vážnější formy násilí na ženách, včetně násilí v podobě obchodování s lidmi.

2.13 Příslušnice menšinových skupin, přistěhovalkyně, ženy žijící v chudobě ve venkovských a odlehlých komunitách, ženy ve výkonu trestu, ženy v ústavech, ženy s mentálním či tělesným postižením a starší ženy jsou více vystaveny riziku, že se stanou oběťmi násilí.

2.14 Toto stanovisko z vlastní iniciativy se pokusí zjistit, jaká je situace, pokud jde o násilí na ženách v Evropě, a nabídnout přehled opatření přijatých za účelem zvýšení povědomí společnosti o tomto problému.

2.15 EHSV je jakožto mluvčí organizované občanské společnosti připraven uspořádat ve spolupráci s organizacemi zabývajícími se tímto druhem násilí diskusní fórum, s cílem projednat návrhy, jak jej vymýtit, a podělit se o příklady osvědčených postupů vedoucích k účinným preventivním opatřením.

3. Úmluva Rady Evropy – ratifikovat a dodržovat tento nástroj

3.1 V roce 2011 přijala Rada Evropy úmluvu o prevenci a boji proti násilí na ženách a domácímu násilí⁽⁵⁾. Jedná se o první mezinárodní právně závazný nástroj, jenž představuje globální právní rámec zaměřený na prevenci násilí, ochranu obětí a odsouzení agresorů. Úmluva je výzvou k větší rovnosti mezi ženami a muži, jelikož násilí na ženách má hluboké kořeny v nerovnosti pohlaví a je živeno patriarchální kulturou a kulturou netečnosti k této situaci.

⁽³⁾ <http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cmsUpload/16173cor.en08.pdf>.

⁽⁴⁾ WHO Multi-Country Study on Women's Health and Domestic Violence Against Women: Initial Results on Prevalence, Health Outcomes and Women's Responses (studie WHO na téma Zdraví žen a domácí násilí: počáteční výsledky z hlediska prevalence, zdravotní výsledky a odezva žen prováděná v několika zemích) (Ženeva, WHO, 2005).

⁽⁵⁾ Úmluva Rady Evropy schválená 11. května 2011 v Istanbulu (Turecko) (www.coe.int/conventionviolence).

3.2 Uvedená úmluva zahrnuje všechny druhy násilí (fyzické, psychické, sexuální obtěžování, nucené sňatky, mrzačení ženských pohlavních orgánů, obtěžování, nucené sterilizace či potraty), nezávisle na věku, etnickém původu či státní příslušnosti, náboženském vyznání, sociálním původu, migračním statusu či sexuální orientaci obětí.

3.3 Dosud ratifikovala tuto úmluvu pouze jedna země⁽⁶⁾ a 20 zemí ji podepsalo⁽⁷⁾, některé s výhradami (Německo, Srbsko a Malta). EHSV vyzývá Evropskou unii a všechny členské státy, aby úmluvu z Istanbulu co nejdříve podepsaly, ratifikovaly a provedly.

4. Obecné připomínky

4.1 45 % žen v EU uvádí, že někdy byly vystaveny genderovému násilí. 40–45 % žen uvádí, že byly vystaveny sexuálnímu obtěžování na pracovišti. Odhaduje se, že denně v Evropě zemře 7 žen na následky genderového násilí⁽⁸⁾.

4.2 Navíc má tento jev významný dopad na hospodářství: podle odhadů stojí násilí na ženách ve 47 členských zemích Rady Evropy ročně nejméně 32 miliard eur.

4.3 V průzkumu Eurobarometru z roku 2010 bylo zjištěno, že většina občanů o tomto jevu ví (98 % dotázaných) a že se jedná o jev velmi rozšířený (každý čtvrtý dotázaný uvádí, že zná nějakou ženu, jež se setkala s domácím násilím, a každý pátý uvádí, že zná nějakého původce domácího násilí).

4.4 Už v roce 1980 bylo na II. světové konferenci o právním a společenském postavení žen konstatováno, že násilí na ženách je nejvíce opomíjeným zločinem na světě. Třináct let poté světová konference o lidských právech ve Vídni uznala práva žen jako lidská práva. Členské státy Evropské unie se zavázaly plnit základní cíle Pekingské akční platformy z roku 1995.

4.5 V závěrečném usnesení 2. evropského summitu žen u moci (Cádiz, březen 2010)⁽⁹⁾ konstatovalo 25 ministryň a celá řada předních politických činitelů z celé EU, že je nutné pokračovat v dosahování rovnosti pohlaví a že násilí na ženách je problém, jenž přetrvává, a představuje vážné porušení lidských práv. V dokumentu se uvádí, že sexistické stereotypy i nadále způsobují diskriminaci, a upozorňuje se na skutečnost, že mladší generace přebírají sexistické vzorce chování.

4.6 Evropské instituce předložily řadu analytických a akčních dokumentů, jejichž přehled (nikoliv vyčerpávající) zde uvádíme:

⁽⁶⁾ Turecko.

⁽⁷⁾ Albánie, Bývalá jugoslávská republika Makedonie, Černá Hora, Finsko, Francie, Island, Lucembursko, Malta, Německo, Norsko, Portugalsko, Rakousko, Řecko, Slovensko, Slovinsko, Spojené království, Srbsko, Španělsko, Švédsko, Ukrajina.

⁽⁸⁾ Barometr 2011, National Action Plan on Violence against Women in the EU (Národní akční plán pro boj proti násilí na ženách v EU), Evropská ženská lobby, srpen 2011 (www.womenlobby.org).

⁽⁹⁾ http://www.igualdad.us.es/pdf/Docuemta_Otros_Cumbre.pdf.

4.6.1 Evropská rada:

— závěry Rady o vymýcení násilí na ženách v Evropské unii (8. března 2010) vyzývající Komisi a členské státy k pokračování boje proti násilí na ženách a podpoře opatření k zajištění jeho financování;

4.6.2 Evropský parlament:

— usnesení o prioritách a vymezení nového politického rámce Unie pro boj proti násilí na ženách (2011);

— v září 2011 Evropský parlament podpořil udělení evropského ochranného příkazu obětem genderového násilí, sexuálního obtěžování, únosu nebo pokusu o vraždu. Toto opatření bylo důležitým krokem na cestě k vytvoření evropského prostoru ochrany žen;

4.6.3 Evropská komise:

— Charta žen (2009), akční plán uplatňování Stockholmského programu (2010), strategie pro rovnost mužů a žen pro období 2010–2015;

— různé studie o násilí na ženách za účelem prohloubení znalosti tohoto problému;

— 18. května 2011 byl přijat balíček návrhů zaměřených na posílení práv obětí trestných činů (horizontální směrnice kterou se zavádí minimální pravidla pro práva, podporu a ochranu obětí trestného činu; nařízení o vzájemném uznávání ochranných opatření v občanských věcech);

— financování zvláštních programů jako Daphne III a rovněž evropských organizací pro boj proti násilí na ženách (Evropská ženská lobby).

4.7 Členské státy, ačkoliv ne všechny, dlouhodobě zavádějí právní předpisy zaměřené na kriminalizaci domácího násilí, přijímání přísnějších opatření proti agresorům, označení domácího násilí za trestný čin vyžadující stíhání veřejným žalobcem atd.

4.8 Ačkoliv je stále nedostatek spolehlivých a srovnatelných statistických údajů o domácím násilí na úrovni členských států a na evropské úrovni, čísla, jež jsou známa, jsou dostatečně znepokojující a není pochyb o závažnosti tohoto problému⁽¹⁰⁾.

⁽¹⁰⁾ Viz zpráva Boj proti zločinům ze cti v Evropě předložená v Mezinárodní den žen 8. března 2012 nadací Surgir (nezisková organizace se sídlem ve Švýcarsku).

4.9 Navzdory těmto číslům a zpřísnění právních předpisů je faktem to, že v lidech přetrvává obecný názor, že žijeme v rovnostářské společnosti, což může ovlivnit nejen diskusi o domácím násilí, ale i o jiných druzích násilí a nerovnostech mezi ženami a muži, pokud jde o mzdy, kariérní postup atd.

4.10 Jedním z opomíjených druhů násilí je psychické násilí, které je pro vnější svět nepostřehnutelné. Je třeba prolomit ticho panující kolem tohoto násilí a uznat, že se jím porušují lidská práva, a je nutné je zahrnout do právních předpisů o genderovém násilí.

4.11 Ženy, které prožily psychické násilí, mají často vážné celoživotní trauma a potřebují holistickou multidisciplinární podporu v bezpečném prostředí, v němž může proběhnout rehabilitace. Jsou nuceny žít v naprosté společenské izolaci, nemají hmatatelný důkaz o násilnických činech a bojí se, že jim nikdo neuvěří. Rehabilitace spočívá v zásadě v tom, že jim poskytovatelé péče budou věřit.

4.12 Domácí násilí má jednak dopad na přímou oběť a jednak postihuje ty, kdo oběti pomáhají či jsou s ní v kontaktu. Zejména postihuje děti, které jsou obzvláště zranitelné vzhledem ke své emoční nestabilitě, přičemž důsledky mohou nést po celý zbytek života.

4.13 Ačkoliv trestné činy páchané v domácím prostředí se neomezují na útoky na ženy, je důležité zjistit, proč jsou ostatní zločiny páchané v domácím prostředí, jako je například pedofilie (90 % této kategorie trestných činů je spácháno rodinnými příslušníky), považovány za odpuzující, zatímco v případě domácího násilí se stále pátrá po důvodech, jež agresora vedly k jeho spáchání.

5. Konkrétní připomínky a návrhy opatření

5.1 Je nutné nalézt odpověď na zásadní otázku, proč jsou tyto zločiny v mnoha případech společností omlouvány nebo se příčina pro jejich spáchání hledá u napadených žen. Často uváděné důvody kulturního či společenského rázu jsou chybné a navíc vedou k pokračování statu quo.

5.2 Myšlenka, že domácí násilí má kořeny ve starodávné kultuře a tradicích, vychází z mylného předpokladu, že kultura je neměnným souborem názorů a postupů. Kultura se však naopak neustále přetváří a mění. A právě proto, že je kultura různorodá a zahrnuje hodnoty, které si konkurují, je její součástí také schopnost vyvíjet se.

5.3 Kultura úzce souvisí také s výkonem moci – normy a hodnoty si získají respekt, pokud jejich zastánci mají moc nebo vlivné postavení.

5.4 Ženy jsou rovněž subjekty ovlivňujícími kulturu, v níž žijí. Jejich zapojení do společnosti a kultury má zásadní význam pro změnu mentalit, zvyklostí a obyčejů, které škodí jejich obrazu a situaci.

5.5 Proto je důležité se zamyslet nad nedostatečným zastoupením žen v různých vrstvách moci. Dokud nebude v dostatečné míře vyřešena tato otázka a ženy nebudou mít ekonomické, sociální a politické zastoupení, jež jim vzhledem k jejich počtu a schopnostem přísluší, problém násilí na ženách se bude řešit jen nesnadno nebo příliš pomalu. Ačkoliv plní veřejné politiky proti genderovému násilí významnou roli, tradiční náhled na úlohy žen ve společnosti dokáže změnit pouze rovný přístup žen k výkonu moci.

5.6 Modely pohlavní identity, jež po staletí definovaly jako ženské ctnosti pasivitu, odevzdání a podřízenost a jako mužské ctnosti agresivitu, sílu a akčnost, vykonstruovaly pojetí milostného vztahu, kvůli kterému byla žena po staletí odsouzena k méněcennému a závislému postavení.

5.7 Vztahy založené na modelech identity, jež předpokládají podřízenost jednoho ze subjektů druhému, již nelze dále tolerovat, a ženy i muži se musí zamyslet nad tím, jaký postoj k těmto modelům zaujímají. Tento postoj musí vycházet z takových hodnot, jako je svoboda, autonomie a osobní realizace.

5.8 V mnoha případech femicidií⁽¹⁾ vysoké procento obětí již dříve ohlásilo násilnické akty či výhrůžky. To dokládá důležitost prevence. V příliš mnoha případech došlo k tomu, že nebyla přijata preventivní opatření na ochranu oběti před agresorem.

5.9 Preventivní činnost může a musí zahrnovat, mimo jiné:

— terapii agresorů či potenciálních agresorů. Nejde o to, najít omluvu či polehčující okolnost násilnického aktu či vystavit oběť situacím, jež nebudou pod kontrolou, ale o snahu řešit příčiny a „vyléčit“ agresora, což má pozitivní výsledky pro všechny;

— provádění meziresortních akčních plánů pro včasné odhalování a prevenci domácího násilí prostřednictvím systému doporučení a informací, jež by fungoval v rámci vzdělávacích, sociálních a zdravotních služeb;

⁽¹⁾ Podle definice OSN je „femicidium“ vražda ženy motivovaná pouze skutečností, že jde o ženu. Femicidium spočívá v neustálém páchání násilí na ženě v rámci rodiny i mimo ni, jež vrcholí její vraždou. Výzkumy v této oblasti prováděné v různých zemích ukazují, že k těmto trestným činům dochází nejčastěji v soukromí, v rámci intimních vztahů.

— zapojení mužů a chlapců do boje proti násilí páchanému na ženách a dívkách;

— zapojení mládeže prostřednictvím vzdělávací kampaně zaměřené na komplexní přístup prevence a včasného zásahu, a vedle toho i větší nabídku školení pro odborníky, kteří pracují s mladými lidmi;

— sledování případů párů odloučených z důvodu domácího násilí, s cílem chránit ženy, jimž hrozí obtěžování a nebezpečné pronásledování, které často končí smrtí.

5.10 Útvary specializované na ochranu obětí domácího násilí musí mít kvalifikované pracovníky a dostatek prostředků, jež zaručí plnění přijatých rozhodnutí, která budou v opačném případě neúčinná.

5.11 Je velmi důležité, aby byly vytvořeny multidisciplinární mechanismy podpory, v jejichž rámci budou ženy vyslyšeny a bude jim vyjádřeno pochopení a důvěra. Při domácím násilí působí souhra faktorů psychologického, kulturního a náboženského charakteru a zvyklostí, které mají staleté kořeny. Neexistuje jeden jediný důvod a nelze je řešit výhradně opatřeními policejního či trestného rázu. Zásadním aspektem boje proti němu je koordinovaná, multidisciplinární podpora, díky níž se bude předcházet tomu, aby byla žena násilí vystavena opakovaně. Speciální pozornost je třeba věnovat ženám se zdravotním postižením a imigrantkám, jež jsou obzvláště ohrožené. Tyto mechanismy podpory se musí systematicky zaměřit také na nepřímé oběti násilí, zejména děti.

5.12 Je třeba změnit model bezpečnosti, jenž je příliš orientován na organizovaný zločin, terorismus, přepadávání osob či majetků či obchod s drogami, avšak téměř nikdy na nebezpečí, jemuž může být řada žen vystavena ve svých domácnostech nebo na pracovišti. Kdybychom do tohoto pojetí začlenili humanistická kritéria, jejichž prioritou je prevence, byly by ušetřeny mnohé životy. Nové technologie mohou nabídnout zvýšenou ochranu, například elektronické náramky, které agresorům na svobodě znemožní přiblížit se ke svým obětem v případě, že jim byl uložen soudní zákaz přiblížování.

5.13 Statistiky týkající se domácího násilí jev nepopisují přesně, a není tak možné stanovit skutečný rozsah problému. Proto je nutné sjednotit kritéria zaznamenávání genderového násilí, aby byly sbírané údaje srovnatelné na evropské úrovni.

5.14 Vlády musí (i finančně) ohodnotit a podpořit činnost organizací občanské společnosti (organizací žen, odborů atd.) a nesmí při tom podlehnout pokušení je kontrolovat či omezovat jejich autonomii.

5.15 Obzvláště důležitá je oblast vzdělávání. Může při něm docházet k reprodukci diskriminačních modelů a praktik, ale může také naopak přispívat ke změně individuálních i kolektivních mentalit a přístupů. Škola musí podporovat smíšené vzdělávání bez sexistických projevů založené na rovnosti práv a příležitostí a snažit se o ucelený osobní rozvoj, odmítat stereotypy a role podmíněné pohlavím, jakož i jakýkoliv druh diskriminace, jež by postihovala ženy. Škola může být nástrojem k vymýcení stereotypního pohledu na role žen a mužů obecně prezentovaného v médiích. Škola může být skvělým místem pro monitorování genderového násilí.

5.16 Aby mohla škola plnit tuto pozitivní úlohu, je zásadní, aby vstupní i celoživotní příprava pedagogů zahrnovala problematiku genderového násilí, včetně násilí domácího. Musí se provádět pravidelná revize osnov a učebnic, aby byly plně odstraněny jakékoliv sexistické projevy.

5.17 Další oblastí zásadního významu je zdravotnictví. Pokud se zdravotnické strategie budou soustředit na ženy a adolescenty, může to posílit přesvědčení, že násilí na ženách v domácím prostředí je rizikovým faktorem, a nikoliv izolovaným problémem.

5.18 Je třeba pravidelně a systematicky revidovat postupy zaznamenávání a ohlašování a vyvarovat se požadavků, které by pro pracovníky v oboru byly byrokratickou zátěží a nebyly svižné a udržitelné. Tyto postupy musí poskytnout příležitost k zaznamenání zdravotního problému jako rizikového faktoru (například během konzultací o plánování rodiny nebo těhotenství) a rovněž jasně rozlišovat potřeby měst a potřeby venkova.

5.19 Ve všech oblastech, jež se zabývají genderovým násilím, je nutné zajistit, aby byla osvěta a vzdělávání efektivní, uzpůsobené realitě a měly k dispozici nezbytné prostředky a aby se pravidelně provádělo mapování s cílem zaručit soulad informací s realitou.

5.20 Co se týče osvěty a vzdělávání, je důležité rozlišovat mezi osvětou (určenou všem pracovníkům instituce), vzděláváním (určeným všem, kdo jsou v kontaktu s oběťmi a mohou se podílet na detekci problému) a zvláštními školeními (jež musí absolvovat všichni, kdo asistují obětem). Zvláštní pozornost je třeba věnovat přípravě policistů a soudců, vzhledem k jejich úloze při přijímání žalob a stíhání agresorů. Jejich činnost může pomoci překonat traumatickou zkušenost a zažehnout novou naději. Rovněž je třeba, aby vězeňská

zařízení vytvořila interní programy pro ženy, které zažily násilí na základě příslušnosti k pohlaví, a muže, kteří tento druh násilí páchali. Současně je třeba ve všech členských státech EU zvyšovat povědomí vězeňského personálu o této problematice.

5.21 Pokud se na problematiku domácího násilí na ženách nahlíží jako na téma dotýkající se lidských práv, je kladem větší důraz na odpovědnost států za prevenci, odstranění a trestání tohoto druhu násilí a za plnění této povinnosti.

5.22 Vztah mezi genderovým násilím a lidskými právy umožňuje přístup k řadě mechanismů, jež státy zavazují na

mezinárodní i regionální úrovni; ty zahrnují orgány smluv o lidských právech, mezinárodní soudní tribunály a rovněž evropský regionální systém ochrany lidských práv (Evropský soud pro lidská práva – mechanismus rady Evropy).

5.23 Náhled na násilí na ženách jako na otázku lidských práv vede k ucelenému a meziodvětvovému řešení, jež činnost vyvíjenou ve všech sektorech doplňuje o rozměr lidských práv. Je tak nutné posílit a zrychlit iniciativy prováděné ve všech oblastech s cílem předcházet násilí na ženách a odstranit je, a to včetně oblasti soudů, zdravotnictví, politik regionálního či místního rozvoje, humanitární pomoci atd.

V Bruselu dne 18. září 2012.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Staffan NILSSON
